

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

hattâ fiilini, nefsi Cenâb-ı Hakk'a vere vere, tâ nihayette teklif ve mes'uliyetten kurtulmamak için "Cüz'-i ihtiyârî" önüne çıkıyor. Ona "Mes'ul ve mükellefsin" der. Sonra, ondan sudûr eden iyilikler ve Kemâlât ile mağrur olmamak için, "Kader" karşısına geliyor. Der: "Haddini bil, yapan sen değilsin." Evet kader, cüz'-i ihtiyârî; îmân ve İslâmiyetin nihayet merâtibinde... Kader, nefsi gururdan ve cüz'-i ihtiyârî, adem-i mes'uliyetten kurtarmak içindir ki, mesâil-i îmâniyeye girmişler. Yoksa mütemerrid nüfus-u emmârenin işledikleri seyyiatının mes'uliyetinden kendilerini kurtarmak için kadere yapışmak ve onlara in'am olunan mehâsinle iftihar etmek, gururlanmak, cüz'-i ihtiyariye istinad etmek; bütün bütün sırr-ı kadere

sh: » (S: 489)

ve hikmet-i cüz'-i ihtiyariyeye zıd bir harekete sebebiyet veren ilmî mes'eleler değildir. Evet, mânen terakki etmeyen avâm içinde kaderin cây-ı istimâli var. Fakat o da mâziyat ve mesâibdedir ki, ye'sin ve hüznün ilâcıdır. Yoksa maâsi ve istikbaliyatta değildir ki, sefahete ve atâlete sebep olsun. Demek kader mes'elesi, teklif ve mes'uliyetten kurtarmak için değil, belki fahr ve gururdan kurtarmak içindir ki, imânâ girmiş. Cüz'-i ihtiyârî, seyyiata merci' olmak içindir ki, akideye dâhil olmuş. Yoksa mehâsine masdar olarak tefer'un etmek için değildir.

Evet Kur'anın dediği gibi, insan seyyiatından tamamen mes'uldür. Çünkü seyyiatı isteyen odur. Seyyiat tahribat nev'inden olduğu için, insan bir seyyie ile çok tahribat yapabilir. Müdhiş bir cezaya kesb-i istihkak eder. Bir kibrit ile bir evi yakmak gibi. Fakat hasenatta iftihara hakkı yoktur. Onda onun hakkı pek azdır. Çünkü hasenatı isteyen, iktiza eden rahmet-i İlahiye ve icad eden kudret-i Rabbâniyedir. Sual ve cevab, dâî ve sebep, ikisi de Hak'tandır. İnsan yalnız dua ile, îmân ile, şuur ile, rıza ile onlara sahib olur. Fakat seyyiatı isteyen, nefsi insâniyedir (ya istidad ile, ya ihtiyar ile). Nasılki beyaz, güzel güneşin ziyasından Bâzı maddeler siyahlık ve taaffün alır. O siyahlık, onun istidadına aittir. Fakat o seyyiatı, çok mesâlihi tâzammun eden bir kanun-u İlahî ile icad eden yine Hak'tır. Demek sebebiyet ve sual nefistendir ki, mes'uliyeti o çeker. Hakk'a ait olan halk ve icad ise, daha başka güzel netice ve meyveleri olduğu için güzeldir, hayırdır. İşte şu sırdandır ki: Kesb-i şer, şerdir; halk-ı şer, şer değildir. Nasılki pekçok mesâlihi tâzammun eden bir yağmurdan zarar gören tenbel bir adam diyemez: "Yağmur rahmet değil." Evet halk ve icadda bir şerr-i cüz'î ile beraber hayr-ı kesîr vardır. Bir şerr-i cüz'î için hayr-ı kesîri terketmek şerr-i kesîr olur. Onun için o şerr-i cüz'î, hayır hükmüne geçer. İcad-ı İlahîde şer ve çirkinlik yoktur. Belki, abdin kesbine ve istidadına aittir. Hem nasıl kader-i İlahî, netice ve meyveler itibariyle şerden ve çirkinlikten münezzehtir. Öyle de: illet ve sebep itibariyle dahi, zulümden ve kubuhtan mukaddestir. Çünkü kader, hakikî illetlere bakar, adâlet eder. İnsanlar zâhirî gördükleri illetlere, hükümlerini bina eder; kaderin aynı adâlet inde zulme düşerler. Meselâ: Hâkim seni sirkatle mahkûm edip hapsetti. Halbuki sen sârik değilsin. Fakat kimse bilmez gizli bir katlin var. İşte kader-i İlahî dahi seni o hapisle mahkûm etmiş. Fakat kader, o gizli katlin için mahkûm edip adâlet etmiş. Hâkim ise, sen ondan mâsum olduğun sirkate binaen mah-

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

sh: » (S: 490)

kûm ettiği için zulmetmiştir. İşte şey-i vâhidde iki cihetle kader ve icad-ı İlahînin adâleti ve insan kesbinin zulmü görüldüğü gibi, başka şeyleri buna kıyas et. Demek kader ve icad-ı İlahî; mebde' ve münteha, asıl ve fer', illet ve neticeler itibariyle şerden ve kubuhtan ve zulümden münezzehtir.

Eğer denilse: "Mâdem cüz'-i ihtiyârînin icada kabiliyeti yok. Bir emr-i itibarî hükmünde olan kesbden başka insanın elinde birşey bulunmuyor. Nasıl oluyor ki, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyân'da, Hâlık-ı Semâvat ve Arz'a karşı, insana âsi ve düşman vaziyeti verilmiş. Hâlık-ı Arz ve Semâvat, ondan azîm şikâyetler ediyor. O âsi insana karşı abd-i mü'mine yardım için kendini ve Melâikesini tahşid ediyor. Ona azîm bir ehemmiyet veriyor."

Elcevab: Çünkü küfür ve isyan ve seyyie, tahribdir, ademdir. Halbuki azîm tahribat ve hadsiz ademler, birtek emr-i itibarîye ve ademîye terettüb edebilir. Nasılki bir azîm sefinenin dümencisi, vazifesinin adem-i îfsıyla, sefine gark olup bütün hademelerin netice-i sa'yleri ibtal olur. Bütün o tahribat, bir ademe terettüb ediyor. Öyle de: Küfür ve mâsiyet, adem ve tahrib nev'inden olduğu için, cüz'-i ihtiyârî bir emr-i itibarî ile onları tahrik edip müdhiş netâice sebebiyet verebilir. Zira küfür, çendan bir seyyiedir. Fakat, bütün kâinatı kıymetsizlikle ve abesiyetle tahkir ve delâil-i vahdâniyeti gösteren bütün mevcûdâtı tekzib ve bütün tecelliyat-ı Esmâyı tezyif olduğundan, bütün kâinat ve mevcûdât ve Esmâ-i İlahiye namına Cenâb-ı Hak kâfirden şedid şikâyet ve dehşetli tehdidat etmek; ayn-ı hikmettir ve ebedî azab vermek, ayn-ı adâlet tir. Mâdem insan, küfür ve isyanla tahribat tarafına gidiyor. Az bir hizmetle pek çok işleri yapar. Onun için ehl-i îmân, onlara karşı Cenâb-ı Hakk'ın inâyet-i azîmine muhtaçtır. Çünkü on kuvvetli adam, bir evin muhafazasını ve tamiratını deruhde etse, haylaz bir çocuğun o hâneye ateş vermeğe çalışmasına karşı, o çocuğun velisine, belki padişahına müracaata, yalvarmağa mecbur olması gibi; mü'minlerin de, böyle edepsiz ehl-i isyana karşı dayanmak için Cenâb-ı Hakk'ın çok inâyâtına muhtaçtırlar.

Elhasıl: Eğer kader ve cüz'-i ihtiyârîden bahseden adam, ehl-i huzur ve Kemâl-i îmân sahibi ise, kâinatı ve nefsinin Cenâb-ı Hakk'a verir, onun tasarrufunda bilir. O vakit hakkı var, kaderden ve cüz'-i ihtiyârîden bahsetsin. Çünkü mâdem nefsinin ve herşeyi Ce-

sh: » (S: 491)

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

nab-ı Hak'tan bilir, o vakit cüz'-i ihtiyârîye istinad ederek mes'uliyeti deruhde eder. Seyyiata merciyeti kabûl edip, Rabbini takdis eder. Daire-i ubûdiyette kalıp, teklif-i İlahiyeyi zimmetine alır. Hem kendinden sudûr eden Kemâlât ve hasenat ile gururlanmamak için kadere bakar, fahr yerine şükreder. Başına gelen musibetlerde kaderi görür, sabreder. Eğer kader ve cüz'-i ihtiyârîden bahseden adam, ehl-i gaflet ise; o vakit kaderden ve cüz'-i ihtiyârîden bahse hakkı yoktur. Çünkü nefs-i emmâresi, gaflet veya dalâlet saikasıyla kâinatı esbaba verip, Allah'ın malını onlara taksim eder, kendini de kendine temlik eder. Fiilini kendine ve esbaba verir. Mes'uliyeti ve kusuru kadere havale eder. O vakit, nihayette Cenâb-ı Hakk'a verilecek olan cüz'-i ihtiyârî ve en nihayette medâr-ı nazar olacak olan kader bahsi mânâsızdır. Yalnız, bütün bütün onların hikmetine zıd ve mes'uliyetten kurtulmak için bir desise-i nefsiyedir.

İKİNCİ MEBHAS: Ehl-i ilme mahsus (Haşiye), ince bir tedkik-i ilmîdir.

Eğer desen: "Kader ile cüz'-i ihtiyârî, nasıl tevfik edilebilir?"

Elcevab: Yedi vecihle...

Birincisi: Elbette kâinatın intizâm ve mizan lisanıyla hikmet ve adâlet ine şهادet ettiği bir Âdil-i Hakîm, insan için medâr-ı sevab ve ikab olacak, mahiyeti meçhul bir cüz'-i ihtiyârî vermiştir. O Âdil-i Hakîm'in pek çok hikmetini bilmediğimiz gibi, şu cüz'-i ihtiyârînin kaderle nasıl tevfik edildiğini bilmediğimiz, olmamasına delâlet etmez.

İkincisi: Bizzarure herkes kendisinde bir ihtiyar hisseder. O ihtiyarın vücudunu vicdanen bilir. Mevcûdâtın mahiyetini bilmek ayrıdır, vücudunu bilmek ayrıdır. Çok şeyler var: Vücudu bizce bedihî olduğu halde, mahiyeti bizce meçhul... İşte şu cüz'-i ihtiyârî, öyleler sırasına girebilir. Herşey, mâlûmatımıza münhasır değildir. Adem-i ilmimiz, onun ademine delâlet etmez.

Üçüncüsü: Cüz'-i ihtiyârî, kadere münafî değil. Belki kader, ihtiyarı teyid eder. Çünkü kader, ilm-i

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

İlahînin bir nev'idir. İlm-i

(Haşiye): Bu ikinci mebhas, en derin ve en müşkil bir sırr-ı kader mes'elesidir. Bütün ülemâ-i muhakkikînce en ehemmiyetli ve münazaralı bir mes'ele-i akaid-i Kelâmîyedir. Risale-i Nur tam halletmiş.

sh: » (S: 492)

İlahî, ihtiyarımıza taallûk etmiş. Öyle ise, ihtiyarı teyid ediyor, ibtal etmiyor.

Dördüncüsü: Kader, ilim nev'indendir. İlim, mâlûma tâbidir. Yâni nasıl olacak, öyle taallûk ediyor. Yoksa mâlûm, ilme tâbi değil. Yâni ilim desâtiri; mâlûmu, haricî vücud noktasında idare etmek için esâs değil. Çünkü mâlûmun zâtı ve vücud-u haricîsi, iradeye bakar ve kudrete istinad eder. Hem ezel; mâzi silsilesinin bir ucu değil ki, eşyanın vücudunda esâs tutulup ona göre bir mecburiyet tasavvur edilsin. Belki ezel; mâzi ve hal ve istikbali birden tutar, yüksekte bakar bir âyine-misâldir. Öyle ise, daire-i mümkinat içinde uzanıp giden zamanın mâzi tarafında bir uç tahayyül edip, ona ezel deyip, o ezel ilmine, eşyanın tertib ile girmesini ve kendisini onun haricinde tevehhüm etmesi, ona göre muhakeme etmek hakikat değildir. Şu sırrın keşfi için şu misâle bak: Senin elinde bir âyine bulunsa, sağ tarafındaki mesâfe mâzi, sol tarafındaki mesâfe müstakbel farzedilse; o âyine yalnız mukabilini tutar. Sonra o iki tarafı bir tertib ile tutar, çoğunu tutamaz. O âyine ne kadar aşağı ise, o kadar az görür. Fakat o âyine ile yükseğe çıktıkça, o âyinenin

mukabil dairesi genişlenir. Gitgide, bütün iki taraf mesâfeyi birden bir anda tutar. İşte şu âyine şu vaziyette onun irtisamında, o mesâfelerde cereyan eden hâlât birbirine mukaddem, muahhar, muvafık, muhalif denilmez. İşte kader, ilm-i ezelîden olduğu için; ilm-i ezelî, hadîsin tâbiriyle "Manzar-ı â'lâdan, ezelden ebede kadar herşey, olmuş ve olacak, birden tutar, ihâta eder bir makam-ı â'lâdadır." Biz ve muhakematımız, onun haricinde olamaz ki, mâzi mesâfesinde bir

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

âyine tarzında olsun.

Beşincisi: Kader, sebeble müsebbebe bir taallûku var. Yâni, şu müsebbeb, şu sebeble vukua gelecek. Öyle ise denilmesin ki: "Mâdem filân adamın ölmesi, filân vakitte mukadderdir. Cüz'-i ihtiyarıyla tüfek atan adamın ne kabahati var, atmasaydı yine ölecekti?"

Sual: Niçin denilmesin?

Elcevab: Çünkü: Kader, onun ölmesini onun tüfeğiyle tâyin etmiştir. Eğer onun tüfek atmamasını farzetsen, o vakit kaderin adem-i taallûkunu farzediyorsun. O vakit ölmesini ne ile hükmedeceksin? Ya Cebrî gibi sebebe ayrı, müsebbebe ayrı birer kader tasavvur etsen veyahut Mu'tezile gibi kaderi inkâr etsen, Ehl-i Sün-

sh: » (S: 493)

net ve Cemâati bırakıp fırka-i dâlleye girersin. Öyle ise, biz ehl-i hak deriz ki: "Tüfek atmasaydı, ölmesi bizce meçhul." Cebrî der: "Atmasaydı yine ölecekti." Mu'tezile der: "Atmasaydı ölmeyecekti."

Altıncısı: (Haşiye) Cüz'-i ihtiyârînin üss-ül esâsı olan meyelân, Matürîdîce bir emr-i itibarîdir, abde verilebilir. Fakat Eş'arî, ona mevcûd nazarıyla baktığı için abde vermemiş. Fakat o meyelândaki tasarruf, Eş'ariyece bir emr-i itibarîdir. Öyle ise o meyelân, o tasarruf, bir emr-i nisbîdir. Muhakkak bir vücud-u haricîsi yoktur. Emr-i itibarî ise, illet-i tâmmeye istemez ki; illet-i tâmmeye vücudu için lüzum ve zaruret ve vücub ortaya girip ihtiyarı ref'etsin. Belki o emr-i itibarînin illeti, bir rûhaniyet derecesinde bir vaziyet alsa, o emr-i itibarî sübut bulabilir. Öyle ise o anda onu terkedebilir. Kur'an ona o anda diyebilir ki: "Şu şerdir, yapma." Evet eğer abd hâlık-ı ef'âli bulunsaydı ve icada iktidarı olsaydı, o vakit ihtiyarı ref' olurdu. Çünkü ilm-i usûl ve hikmette

□ □ □

□ □ □ □

□ □ □ □ □ □

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

□□□□

□□□□□□□

kaidesince mukarrerdir ki: "Bir şey vâcib olmazsa, vücuda gelmez." Yâni, illet-i tâmme bulunacak; sonra vücuda gelebilir. İlet-i tâmme ise; ma'lulü, bizzarure ve bilvücub iktiza ediyor. O vakit ihtiyar kalmaz.

Eğer desen: Tercih bilâ müreccih muhaldır. (Haşiye) Halbuki, o emr-i itibarî dediğimiz kesb-i insanî; bâzan yapmak ve bâzan yapmamak; eğer mûcib bir müreccih bulunmazsa tercih bilâ müreccih lâzım gelir. Şu ise, usûl-ü kelâmiyenin en mühim bir esâsını hedmeder?

Elcevab: Tereccuh bilâ müreccih muhaldır. Yâni: Müreccihsiz, sebebsiz rûchaniyet muhaldır. Yoksa, tercih bilâ müreccih caizdir ve vâkidir. İrade bir sıfattır. Onun şe'ni, böyle bir işi görmektir.

Eğer desen: "Mâdem katli halkeden Hak'tır. Niçin bana katil denilir?

Elcevab: Çünkü İlm-i Sarf kaidesince ism-i fâil, bir emr-i nisbî olan masdardan müştaktır. Yoksa bir emr-i sâbit olan hasıl-ı bilmasdardan inşikak etmez. Masdar kesbimizdir, katil ünvanını da biz alırız. Hasıl-ı bilmasdar, Hakk'ın mahlukudur. Mes'uliyeti işmam eden birşey, hasıl-ı bilmasdardan müştak kılınmaz.

(Haşiye): Gâyet müdakkik âlimlere mahsus bir hakikattır.

(Haşiye): Tereccuh ayrıdır, tercih ayrıdır, çok fark var.

sh: » (S: 494)

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

8 / 21

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

dır ki, kaderle tersim edilen bir fihristecik, ona tevdi edilmiştir ki; kudret, o kaderin hendesesine göre zerratı istihdam edip, o tohumcuklar üstünde koca mu'cizât-ı kudreti bina ediyor. Demek bütün ağacın başına gelecek bütün vâkıatı ile çekirdeğinde yazılı hükmündedir. Zira tohumlar maddeten basittir, birbirinin aynıdır, maddeten birşey yoktur.

Hem herşeyin miktar-ı muntâzaması, kaderi vâzıhan gösterir. Evet hangi zîhayata bakılsa görünüyor ki, gâyet hikmetli ve san'atlı bir kalıbdan çıkmış gibi, bir mikdar, bir şekil var ki; o mikdarı, o sûreti, o şekli almak ya hârika ve nihayet derecede eğri büğrû maddî bir kalıp bulunmalı veyahut kaderden gelen mevzun, ilmî bir kalıb-ı mânevî ile kudret-i ezeliye o Sûreti, o şekli biçip giydiriyor. Meselâ: Sen şu ağaca, şu hayvana dikkat ile bak ki; câmid, sağır, kör, şuursuz, birbirinin misli olan zerreler, onun neşv ü nemasında hareket eder. Bâzı eğri büğrû hududlarda meyve ve faidelerin yerini tanır görür, bilir gibi durur, tevakkuf eder. Sonra başka bir yerde, büyük bir gayeyi tâkib eder gibi yolunu değiştirir. Demek kaderden gelen mikdar-ı mânevînin ve o mikdarın emr-i mânevîsiyle zerreler hareket ederler. Mâdem maddî ve görünecek eşyada bu derece kaderin tecelliyatı var. Elbette eşyanın mürur-u zamanla giydikleri Sûretler ve ettikleri harekât ile hasıl olan vaziyetler dahi, bir intizâm-ı kadere tâbidir.

Evet bir çekirdekte, hem bedihî olarak, irade ve evâmîr-i tekviniyenin ünvanı olan "Kitab-ı Mübîn"den haber veren ve işaret eden, hem nazarî olarak emir ve ilm-i İlâhînin bir ünvanı olan "İmam-ı Mübîn"den haber veren ve remzeden iki kader tecellisi var: Bedihî kader ise, o çekirdeğin tâzammun ettiği ağacın, maddî keyfiyat ve vaziyetleri ve heyetleridir ki, sonra göz ile görünecek. Nazarî ise, o çekirdekte, ondan halkolunacak ağacın müddet-i hayatındaki geçireceği tavırlar, vaziyetler, şekiller, hareketler, tesbihatlardır ki, tarihçe-i hayat namıyla tâbir edilen vakit-bevakit değişen tavırlar, vaziyetler, şekiller, fiiller; o ağacın dalları, yaprakları gibi intizâmlı birer kaderî mikdarı vardır. Mâdem en âdi ve basit eşyada böyle kaderin tecellisi var. Elbette umum eşyanın vücudundan evvel yazılı olduğunu ifade eder ve az bir dikkatle anlaşılır.

Şimdi, vücudundan sonra herşeyin sergüzeşt-i hayatı yazıldığına delil ise; âlemde "Kitab-ı Mübîn" ve "İmam-ı Mübîn"den haber veren bütün meyveler ve "Levh-i Mahfuz"dan haber veren ve işaret eden insandaki bütün kuvve-i hâfızalar birer şahiddir, birer emâredir. Evet her bir meyve, bütün ağacın mukadderat-ı hayatı onun kalbi hük-

sh: » (S: 496)

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

münde olan çekirdeğinde yazılıyor. İnsanın sergüzeşt-i hayatıyla beraber kısmen âlemin hâdisat-ı mâziyesi, kuvve-i hâfızasında öyle bir Sûrette yazılıyor ki; güya hardal küçüklüğünde bu kuvvecikte dest-i kudret, kalem-i kaderiyle insanın sahife-i a'mâlinden küçük bir sened istinsah ederek, insanın eline verip, dimağının cebine koymuş. Tâ, muhasebe vaktinde onunla hatırlatsın. Hem tâ mutmain olsun ki; bu fena ve zeval herc ü mercinde beka için pek çok âyineler var ki, Kadîr-i Hakîm zâillerin hüviyetlerini onlarda tersim edip ibka ediyor. Hem beka için pek çok levhalar var ki, Hafîz-i Alîm fânilerin mânâlarını onlarda yazıyor.

Elhasıl: Mâdem en basit ve en aşağı derece-i hayat olan nebâtat hayatı, bu derece kaderin nizâmına tabidir. Elbette en yüksek derece-i hayat olan hayat-ı insâniye, bütün teferruatıyla kaderin mikyasıyla çizilmiştir ve kalemiyle yazılıyor. Evet nasıl katreler, buluttan haber verir; reşhalar, su menbainı gösterir; senedler, cüzdanlar, bir defter-i kebirin vücuduna işaret ederler. Öyle de: Şu meşhudumuz olan, zîhayatlardaki intizâm-ı maddî olan bedihî kader ve intizâm-ı mânevî ve hayatı olan nazarî kaderin reşhaları, katreleri, senedleri, cüzdanları hükmünde olan meyveler, nutfeler, tohumlar, çekirdekler, Sûretler, şekiller; bilbedâhe "Kitab-ı Mübin" denilen irade ve evâmîr-i tekviniyenin defterini ve "İmam-ı Mübin" denilen ilm-i İlahînin bir divanı olan Levh-i Mahfuz'u gösterir.

Netice-i meram: Mâdem bilmüşahede görüyoruz ki, herbir zîhayatın neşv ü nema zamanında, zerrelere eğribüğü hududlara gider, durur. Zerrelere yolunu değiştirir. O hududların nihayetlerinde birer hikmet, birer faide, birer maslahatı semere verirler. Bilbedâhe o şeyin mikdar-ı sûrîsi, bir kader kalemiyle tersim edilmiştir. İşte meşhud, bedihî kader, o zîhayatın mânevî hâlâtında dahi bir kader kalemiyle çizilmiş muntâzam meyvedâr hududları, nihayetleri var olduğunu gösterir. Kudret masdardır, kader mistardır. Kudret o maânî kitabını, o mistar üstünde yazar. Mâdem maddî ve mânevî kader kalemiyle tersim edilmiş müsmir hududlar, hikmetli nihayetler olduğunu kat'iyen anlıyoruz. Elbette herbir zîhayatın müddet-i hayatında geçireceği ahvâl ve etvârı, o kaderin kalemiyle tersim edilmiş. Çünkü: Sergüzeşt-i hayatı, bir intizâm ve mizan ile cereyan ediyor. Sûretler değiştiriyor, şekiller alıyor. Mâdem böyle umum zîhayatta kalem-i kader hükümandır. Elbette âlemin en mükemmel meyvesi ve arzın halifesi ve emanet-i kübrânın hâ

sh: » (S: 497)

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

mili olan insanın sergüzeşt-i hayatiyesi, herşeyden ziyade kaderin kanununa tâbidir.

Eğer dese: "Kader bizi böyle bağlamış. Hürriyetimizi selbetmiştir. İnbisat ve cevelâna müştak olan kalb ve ruh için kadere îmân bir ağırlık, bir sıkıntı vermiyor mu?"

Elcevab: Kat'â ve aslâ!.. Sıkıntı vermediği gibi, nihayetsiz bir hiffet, bir rahatlık ve revh u reyhanı veren ve emn ü emanı temin eden bir sŭrur, bir nur veriyor. Çŭnki insan kadere î mân etmezse, kŭçŭk bir dairede cŭz'î bir serbestiyet, muvakkat bir hŭrriyet içinde, dŭnya kadar ağı r bir yŭkŭ, bîare ruhun omuzunda taşımaya mecburdur. Çŭnki insan bŭtŭn kâinatla alâkardır. Nihayetsiz makası d ve metâlibi var. Kudreti, iradesi, hŭrriyeti milyondan birisine kâfi gelmediği için, çektiği mânevî sıkıntı ağı rlığı , ne kadar mŭdhiş ve muvahhiş olduğ u anlaşı lı r. İ şte kadere î mân, bŭtŭn o ağı rlığı kaderin sefinesine atar, Kemâl-i rahat ile, ruh ve kalbin Kemâl-i hŭrriyetiyle Kemâlâtında serbest cvelanına meydan veriyor. Yalnız nefs-i emmârenin cŭz'î hŭrriyetini selbeder ve firavuniyetini ve rubûbiyetini ve keyfemâyeş â hareketini kırar. Kadere î mân o kadar lezzetli, saadetlidir ki, târif edilmez. Yalnız ş u temsil ile o lezzete ve o saadete bir iş aret edeceğ iz. Ş öyle ki:

İkinci adam, bir padişahın payitahtına giderler. O padişahın mahall-i garâib olan has sarayına girerler. Biri, padişahı bilmez; o yerde gasıbâne, sârıkane tavattun etmek ister. Fakat o bahçe, o sarayın iktiza ettikleri idare ve tedbir ve varidat ve makinelerini işlettirmek ve garib hayvanatın erzakını vermek gibi zahmetli külfetleri görür, mütemadiyen ızdırab çeker. O cennet gibi bahçe, başına bir cehennem gibi oluyor. Herşeye acıyor. İdare edemiyor. Teessüfle vaktini geçirir. Sonra da, o hırslı edepsiz adam, te'dib Sûretiyle hapse atılır. İkinci adam, padişahı tanır, padişaha kendini misafir bilir. Bütün o bahçede, o sarayda olan işler, bir nizâm-ı kanunla cereyan ettiğini, herşey bir programla, Kemâl-i sühuletle işlediğini itikad eder. Zahmet ve külfetleri, padişahın kanununa bırakıp Kemâl-i safa ile o cennet-misâl bahçenin bütün lezzetlerinden istifade edip padişahın merhametine ve idare kanunlarının güzelliğine istinaden herşeyi hoş görür, Kemâl-i lezzet ve saadetle hayatını geçirir. İşte

□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□
sırrını anla.

sh: » (S: 498)

DÖRDÜNCÜ MEBHAS: Eğer desen: "Birinci Mebhas'ta isbat ettin ki: Kaderin herşeyi güzeldir, hayırdır. Ondan gelen şer de hayırdır. Çirkinlik de güzeldir. Halbuki şu dâr-ı dünyadaki musibetler, beliyyeler, o hükmü cerhediıyor."

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

Elcevab: Ey şiddet-i şefkatten şedid bir eleme hisseden nefsim ve arkadaşım! Vücut, hayr-ı mahz; adem, şerr-i mahz olduğuna; bütün mehâsin ve Kemâlâtın vücuda rücuu ve bütün maâsi ve mesâib ve nekâisin esâsı adem olduğu, delildir. Mâdem adem şerr-i mahzdir. Ademe müncer olan veya ademi işmam eden hâlât dahi şerri tâzammun eder. Onun için, vücudun en parlak nuru olan hayat, ahvâl-i muhtelifinde içinde yuvarlanıp kuvvet buluyor. Mütebayin vaziyetlere girip tasaffi ediyor ve müteaddid keyfiyatı alıp, matlub semeratı veriyor ve müteaddid tavırlara girip, Vâhib-i Hayat'ın nukuş-u Esmâsını güzelce gösterir. İşte şu hakikattandır ki, zîhayatlara âlâm ve mesâib ve meşakkat ve belâyyat Sûretinde Bâzı hâlât âriz olur ki; o hâlât ile hayatlarına envâr-ı vücud teceddüd edip zulûmat-ı adem tebâud ederek hayatları tasaffi ediyor. Zira tevakkuf, sükûnet, sükût, atâlet, istirahat, yeknesaklık; keyfiyatta ve ahvâlde birer ademdir. Hattâ en büyük bir lezzet, yeknesaklık içinde hiçe iner.

Elhasıl: Mâdem hayat, Esmâ-i hüsnânın nukuşunu gösterir. Hayatın başına gelen herşey hasendir. Meselâ: Gâyet zengin, nihayet derecede san'atkâr ve çok san'atlarda mâhir bir zât; âsâr-ı san'atını, hem kıymetdar servetini göstermek için âdi bir miskin adamı, modellik vazifesini gördürmek için, bir ücrete mukabil bir saatte murassa', Mûsanna' yaptığı gömleği giydirir, onun üstünde işler ve vaziyetler verir, tebdil eder. Hem her nevi san'atını göstermek için keser, değiştirir, uzaltır, kısaltır. Acaba şu ücretli miskin adam o zâta dese: "Bana zahmet veriyorsun. Eğilip kalkmakla vaziyet veriyorsun, beni güzelleştiren bu gömleği kesip kısaltmakla güzelliğimi bozuyorsun" demeğe hak kazanabilir mi? "Merhametsizlik, insafsızlık ettin" diyebilir mi? İşte onun gibi Sâni-i Zülcelâl, Fâtır-ı Bîmisâl; zîhayata göz, kulak, akıl, kalb gibi havas ve letâif ile murassa olarak giydirdiği vücud gömleğini Esmâ-i hüsnânın nakışlarını göstermek için çok hâlât içinde çevirir, çok vaziyetlerde değiştirir. Elemler, musibetler nev'inde olan keyfiyat; Bâzı Esmâsının ahkâmını göstermek için lemaât-ı hikmet içinde bâzı şuaat-ı rahmet ve o şuaât-ı rahmet içinde lâtif güzellikler vardır.

sh: » (S: 499)

Hâtîme

[Eski Said'in serkeş, müftehir, mağrur, ucublu, riyâkâr nefsinin susturan, teslime mecbur eden beş fıkradır.]

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

Birinci Fıkra: Mâdem eşya var ve san'atlıdır. Elbette bir ustaları var. Yirmiikinci Söz'de gâyet kat'î isbat edildiği gibi: Eğer herşey birinin olmazsa, o vakit herbir şey, bütün eşya kadar müşkil ve ağır olur. Eğer herşey birinin olsa, o zaman bütün eşya, bir şey kadar âsân ve kolay olur. Mâdem zemin ve âsumânı birisi yapmış, yaratmış. Elbette o pek hikmetli ve çok san'atkâr zât, zemin ve âsumânın meyveleri ve neticeleri ve gayeleri olan zîhayatları başkalarına bırakıp işi bozmayacak. Başka ellere teslim edip bütün hikmetli işlerini abes etmeyecek, hiçe indirmeyecek, şükür ve ibâdetlerini başkasına vermeyecektir.

İkinci Fıkra: Sen ey mağrur nefsim! Üzüm ağacına benzersin. Fahirlenme! Salkımları o ağaç kendi takmamış, başkası onları ona takmış.

Üçüncü Fıkra: Sen ey riyâkâr nefsim! "Dine hizmet ettim" diye gururlanma. □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

sırrınca: Müzekkâ olmadığın için, belki sen kendini o recül-i fâcir bilmelisin. Hizmetini, ubûdiyetini; geçen ni'metlerin şükrü ve vazife-i fıtrat ve fariza-i hilkat ve netice-i san'at bil, ucb ve riyâ dan kurtul!.

Dördüncü Fıkra: Hakikat ilmini, hakikî hikmeti istersen; Cenâb-ı Hakk'ın mârifetini kazan. Çünkü bütün hakaik-i mevcûdât,

sh: » (S: 500)

İsm-i Hakk'ın şuaatı ve Esmâsının tezahüratı ve sıfâtının tecelliyatıdır. Maddî ve mânevî, cevherî, arazî herbir şeyin, herbir insanın hakikatı, birer ismin nuruna dayanır ve hakikatına istinad eder. Yoksa hakikatsız, ehemmiyetsiz bir Sûrettir. Yirminci Söz'ün âhirinde, şu sırra dair bir nebze bahsi geçmiştir. Ey nefis! Eğer şu dünya hayatına müştaksan, mevtten kaçarsan kat'iyen bil ki: Hayat zannettiğin hâlât, yalnız bulunduğun dakikadır. O dakikadan evvel bütün zamanın ve o zaman içindeki eşya-i dünyeviye, o dakikada meyyittir, ölmüştür. O dakikadan sonra bütün zamanın ve onun mazrûfu, o dakikada ademdir, hiçtir. Demek güvendiğin hayat-ı maddiye, yalnız bir dakikadır. Hattâ bir kısım ehl-i tedkik, "Bir âşiredir belki bir ân-ı seyyaledir" demişler. İşte şu sırdandır ki; Bâzı ehl-i velâyet, dünyanın dünya cihetiyle ademine hükmetmişler. Mâdem böyledir, hayat-ı maddiye-i nefsiyeyi bırak. Kalb ve ruh ve sırrın derece-i hayatlarına çık, bak; ne kadar geniş bir daire-i hayatları var. Senin için meyyit olan mâzi, müstakbel; onlar için «hayydır», hayatdar ve mevcûddur. Ey nefsim! Mâdem öyledir, sen dahi

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

kalbim gibi ağla ve bağır ve de ki: "Fâniyim, fâni olanı istemem. Âcizim, âciz olanı istemem. Ruhumu Rahman'a teslim eyledim, gayr istemem. İsterim, fakat bir yâr-ı bâki isterim. Zerreyim, fakat bir Şems-i Sermed isterim. Hiç-ender-hiçim, fakat bu mevcûdâtı birden isterim."

Beşinci Fıkra: Şu fıkra, Arabî geldiği için Arabî yazıldı. Hem şu fıkra-i Arabiye, "Allahü Ekber" zikrinde otuzüç mertebe-i tefekkürden bir mertebeye işarettir.

Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber
Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber
Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber

Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber

Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber
Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber

sh: » (S: 501)

Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber
Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber
Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber Allahü Ekber

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

Özet: Bu bölüm, ...

...
...
...

...
...

...
...
...

...
...

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

Özellikle bu süreçte, her türlü sorunu ve soruşturmayı en kısa zamanda sonuçlandırmak ve gerekli önlemleri almak için çalışılmaktadır. Bu doğrultuda, ilgili birimlerin koordinasyonunda, gerekli adımlar atılmaktadır. Ayrıca, bu süreçte, her türlü sorunu ve soruşturmayı en kısa zamanda sonuçlandırmak ve gerekli önlemleri almak için çalışılmaktadır.

Bu süreçte, her türlü sorunu ve soruşturmayı en kısa zamanda sonuçlandırmak ve gerekli önlemleri almak için çalışılmaktadır. Bu doğrultuda, ilgili birimlerin koordinasyonunda, gerekli adımlar atılmaktadır.

Bu süreçte, her türlü sorunu ve soruşturmayı en kısa zamanda sonuçlandırmak ve gerekli önlemleri almak için çalışılmaktadır. Bu doğrultuda, ilgili birimlerin koordinasyonunda, gerekli adımlar atılmaktadır. Ayrıca, bu süreçte, her türlü sorunu ve soruşturmayı en kısa zamanda sonuçlandırmak ve gerekli önlemleri almak için çalışılmaktadır.

Bu süreçte, her türlü sorunu ve soruşturmayı en kısa zamanda sonuçlandırmak ve gerekli önlemleri almak için çalışılmaktadır. Bu doğrultuda, ilgili birimlerin koordinasyonunda, gerekli adımlar atılmaktadır.

Bu süreçte, her türlü sorunu ve soruşturmayı en kısa zamanda sonuçlandırmak ve gerekli önlemleri almak için çalışılmaktadır. Bu doğrultuda, ilgili birimlerin koordinasyonunda, gerekli adımlar atılmaktadır. Ayrıca, bu süreçte, her türlü sorunu ve soruşturmayı en kısa zamanda sonuçlandırmak ve gerekli önlemleri almak için çalışılmaktadır.

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لَكَ شَاكِرِينَ

* * *

sh: » (S:502)

Zeyl

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لَكَ شَاكِرِينَ

[Bu küçücük zeylin büyük bir ehemmiyeti var. Herkese menfaatlidir.]

Cenâb-ı Hakk'a vasıl olacak tarîkler pek çoktur. Bütün hak tarîkler Kur'andan alınmıştır. Fakat tarîkatların bâzısı, bâzısından daha kısa, daha selâmetli, daha umumiyetli oluyor. O tarîkler

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

18 / 21

□ □ □ □ □ □ □

sırrına mazhar olur. Kendini görür, kendine güvenir, kendini beğenir. İşte şu mertebede, şu hatvede tezkiyesi, tathiri: Onu tezkiye etmemek, tebrie etmemektir.

İkinci Hatvede: ﺍﻟﺮﯨﺪﺍﺋﯩﻦ ﺍﻟﻤﺎﺭﺩﯗﺭ ﺍﻟﻠﻪﻡ ﺍﻟﻬﯘﺩﯗﺩﯗﻧﯘﻥ ﺍﻟﻤﺎﺭﺩﯗﺭ ﺍﻟﻠﻪﻡ ﺍﻟﻬﯘﺩﯗﺩﯗﻧﯘﻥ ﺍﻟﻤﺎﺭﺩﯗﺭ
ﺍﻟﻠﻪﻡ ﺍﻟﻬﯘﺩﯗﺩﯗﻧﯘﻥ dersini verdiği gibi: Kendini unutmuş, kendinden haberi yok.
Mevti düşünse, başkasına verir. Fena ve zevalı görse, kendine almaz ve külfet ve hizmet
makamında nefsini unutmak, fakat ahz-ı ücret ve

sh: » (S: 504)

istifade-i huzuzat makamında nefsini düşünmek, şiddetle iltizâm etmek, nefs-i emmârenin muktezasıdır. Şu makamda tezkiyesi, tathiri, terbiyesi; şu hâletin aksidir. Yâni nisyan-ı nefs içinde nisyan etmemek. Yâni huzuzat ve ihtirasatta unutmak ve mevtte ve hizmette düşünmek...

[illegible]

Dördüncü Hatvede: ﷻ dersini verdiği gibi: Nefs, kendini serbest ve müstakil ve bizzât mevcûd bilir. Ondan bir nevi rubûbiyet dâva eder. Mâbuduna karşı adavetkârane bir isyanı taşır. İşte gelecek şu hakikatı derketmekle ondan kurtulur. Hakikat şöyledir ki: Herşey nefsinde mânâ-yı ismiyle fânidir, mefkuddur, hâdistir, madumdur. Fakat mânâ-yı harfiyle ve Sâni'-i Zülcelâl'in Esmâsına âyinedârlık cihetiyle ve vazifedârılık itibariyle şâhid dir, meşhuddur, vâciddir, mevcûddur. Şu makamda tezkiyesi ve tathiri şudur ki: Vücudunda adem, ademinde vücudu vardır. Yâni kendini bilse, vücud verse; kâinat kadar bir zulûmat-ı adem içindedir. Yâni vücud-u şahsî sine güvenip Mûcid-i Hakikî'den gaflet etse; yıldız böceği gibi bir şahsî ziya-yı vücudu, nihayetsiz zulûmat-ı adem ve firaklar içinde bulunur, boğulur. Fakat enaniyeti bırakıp, bizzât nefsi hiç olduğunu ve Mûcid-i Hakikî'nin bir âyine-i tecellisi bulunduğunu gördüğü vakit, bütün mevcûdâtı ve nihayetsiz bir vücudu kazanır. Zira bütün mevcûdât, Esmâsının cilvelerine mazhar olan Zât-ı Vâcib-ul Vücud'u bulan, herşeyi bulur.

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18

sh: » (S:505)

Hâtime

Şu acz, fakr, şefkat, tefekkür tarîkındaki dört hatvenin izahatı; hakikatın ilmine, şeriatın hakikatına, Kur'anın hikmetine dair olan yirmialtı aded Sözler'de geçmiştir. Yalnız şurada bir-iki noktaya kısa bir işaret edeceğiz. Şöyle ki:

Evet şu tarîk daha kısadır. Çünkü dört hatvedir. Acz, elini nefisten çekse, doğrudan doğruya Kadîr-i Zülcelâl'e verir. Halbuki en keskin tarîk olan aşk, nefisten elini çeker, fakat mâşuk-u mecâzîye yapışır. Onun zevalini bulduktan sonra Mahbub-u Hakikî'ye gider. Hem şu tarîk daha eslemidir. Çünkü nefsin şatahat ve bâlâ-pervazane dâvaları bulunmaz. Çünkü acz ve fakr ve kusurdan başka nefsinde bulmuyor ki, haddinden fazla geçsin. Hem, bu tarîk daha umumî ve cadde-i kübrâdır. Çünkü kâinatı ehl-i vahdet-ül vücud gibi, huzur-u daimî kazanmak için idama mahkûm zannedip, "Lâ mevcûde illâ Hû" hükmetmeye veyahut ehl-i vahdet-üş şuhud gibi, huzur-u daimî için kâinatı nisyan-ı mutlak hapsinde hapse mahkûm tahayyül edip, "Lâ meşhude illâ Hû" demeye mecbur olmuyor. Belki idamdan ve hapisten gâyet zâhir olarak Kur'an afvettiğinden, o da sarf-ı nazar edip ve mevcûdâtı kendileri hesabına hizmetten azlederek Fâtır-ı Zülcelâl hesabına istihdam edip, Esmâ-i hüsnâsının mazhariyet ve âyinedârlık vazifesinde istimal ederek mânâ-yı harfî nazarıyla onlara bakıp, mutlak gafletten kurtulup huzur-u daimîye girmektir; herşeyde Cenâb-ı Hakk'a bir yol bulmaktır.

Elhasıl: Mevcûdâtı mevcûdât hesabına hizmetten azlederek, mânâ-yı ismiyle bakmamaktır...

* * *

26. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18 - Son Güncelleme Cuma, 03 Mayıs 2024 15:18
